

امام مهدی در قرآن

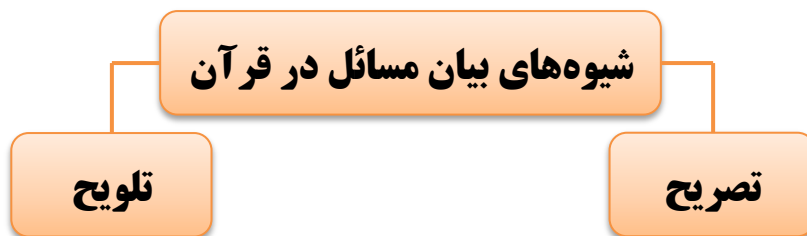
مقدمه:

رهبر انقلاب در باب اهمیت کسب معرفت در حوزه‌ی مهدویت می‌فرماید: «ما امروز باید مجهز به سلاح معرفت و استدلال شویم، دشمن با تمام وجود به میدان آمده تا مهدویت را تضعیف، تخریب و تحریف کند.» بنابراین ما نیز برای اینکه بتوانیم «مهدی‌ی‌اور» شویم، باید به برهان مسلط باشیم. برای کسب این معرفت و استدلال، باید به قرآن مراجعه کنیم: «وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلَى هَؤُلَاءِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ» (نحل/۸۹) در بخش اول آیه، به شاهی اشاره می‌شود که در میان مخلوقات عالم است و همانند خداوند، می‌بیند، می‌شنود و می‌داند. در بخش دوم آیه، به این نکته اشاره می‌شود که قرآن جامعیت داشته و تمام ملزومات سعادت انسان، در آن موجود است.

پاسخ به یک شبهه:

«در حال حاضر، هزاران موضوع در جهان وجود دارد که در قرآن نیست.» علت چیست؟ برای فهم بهتر قرآن، باید به سه نکته توجه کرد:

• **نکته ۱:** در قرآن، مسائل به دو شیوه بیان شده است:

✓ **تصریح:** شیوه‌ای است که برای معرفی یک حقیقت و موضوع، صریحاً از آن نام برده می‌شود.
«وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ...» (آل عمران/۴۴)

✓ **تلویح:** در این روش صریحاً از موضوع نام برده نمی‌شود؛ بلکه اوصاف آن بیان می‌شود.
«سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي» (اسراء/۱)
 کاربرد و نحوه استفاده از این دو روش، به موضوع بستگی دارد. معمولاً برای وقایع گذشته، از شیوه

«تصریح» و برای موضوعات زمان حال و آینده که از حساسیت خاصی برخوردارند، از شیوه «تلویح» استفاده می‌شود.

مهدویت در قرآن به شیوه تلویح بیان شده است.

• **نکته ۲:** قرآن، به منزله‌ی قانون اساسی است.

اغلب مسائل در قرآن، به صورت کلی بیان شده است؛ یعنی غالباً از جزئیات خبری نیست. مسئولیت تبیین و تفسیر آیات قرآن در زمان حیات رسول گرامی اسلام (ص)، بر عهده‌ی ایشان بود و بعد از ایشان بر عهده‌ی اهل بیت (ع) است. در آیه ۴۴ سوره‌ی نحل، صراحتاً به این موضوع اشاره شده است که تبیین آیات قرآن، به عهده‌ی پیامبر است: «وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ» و در آیه‌ی ۷۷ تا ۷۹ سوره‌ی واقعه: «إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ فِي كِتَابٍ مَكْنُونٍ لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ» مراد از «کتاب مکنون»، همان لوح محفوظ است که تنها دست پاکان (و فهم خاصان) به آن می‌رسد. برای مثال در آیه «وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي» به خواندن نماز امر شده است؛ اما نحوه‌ی خواندن آن توضیح داده نشده است. نماز ۴۰۰۰ مسئله دارد که در قرآن نیست.

• **نکته ۳:** آیات قرآن یک ظاهر و یک باطن دارد.

به عبارت دیگر آیات قرآن یک تفسیر دارد و یک تأویل. قرآن مانند دریای بی‌کران است که ما تنها به ظاهر آن دسترسی داریم و برای پی بردن به باطن و اعماق آن، به غواصان ماهری نیاز است. نقش روایات در فهم قرآن؛ بیان باطن و تأویل آیات و همچنین تفسیر و تبیین آیاتی است که به صورت کلی بیان شده است.

آیات مهدوی:

❖ آیه ۳۲ سوره توبه:

«يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ إِلَّا أَنْ يُتِمَّ نُورَهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ»

منظور آیه، جامعه‌ی بنی‌اسرائیل است که اگر چه از منتظران خاتم الانبیاء بودند، اما با آمدن موعود، تمام قد در مقابل او ایستادند.

«بِأَفْوَاهِهِمْ» به این موضوع اشاره دارد که دشمنان از طریق شایعه و دروغ پراکنی، چهره‌ی حق را مخدوش می‌کنند و باطل را زینت می‌دهند.

مهم‌ترین مشکل در هنگام ظهور، «بِأَفْوَاهِهِمْ» است.

دشمنان یک روز حدیث جعل می‌کردند؛ امروز تصویر جعل می‌کنند؛ در آینده هم ندای حق را جعل می‌کنند. (ندای آسمانی حضرت جبرئیل را بازسازی می‌کنند.)

❖ آیه ۵۱ سوره مائده:

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَىٰ أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ. إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ»

علامه طباطبایی درباره‌ی پیام این آیه می‌فرماید: «مراقب باشید! مبادا بخواید با اهل کتاب دوست شوید! آنها را دشمن بدانید؛ چرا که آنان آرام نمی‌نشینند تا اینکه قرآن را از شما بگیرند.»

❖ آیه ۳۳ سوره توبه:

«هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ»

زیباترین مزدهای که خداوند در قرآن، در مورد آینده می‌دهد، در این آیه ذکر شده است که اسلام در زمان ظهور، دین واحد جهانی خواهد بود.

❖ آیه ۱۰۵ سوره انبیاء:

«وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ»

در آینده، مدیریت عالم به دست شایسته‌ترین انسان‌ها خواهد بود. دلیل اصلی نیامدن امام زمان، نبود «عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ» است که یار امام باشند.

❖ آیه ۵ سوره قصص:

«وَتُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ»

این آیه، اولین آیه‌ای است که حضرت مهدی (عج) در بدو تولد، به اذن خدا بر زبان جاری کردند.

❖ آیه ۳۰ سوره ملک:

«قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِمَاءٍ مَعِينٍ»

امام باقر (ع)، آب شیرین فرو رفته در زمین را به امام مهدی (ع) تفسیر کرده و می‌فرماید: «این آیه درباره‌ی حضرت مهدی نازل شده است؛ که اگر امام شما پنهان گردد و ندانستید کجاست؛ چه کسی برای شما امامی می‌فرستد که اخبار آسمان‌ها و زمین و حلال و حرام خدا را برای شما شرح دهد.»

❖ سوره‌ی قدر:

اموری که در شب قدر اتفاق می‌افتد

نزول فرشتگان از جمله جبرئیل یا فرشته‌ای برتر از او

نزول فرشتگان، برنامه‌ایست در جهت ربوبیت و رشد عالم

تعیین تمام مقدرات یک ساله عالم

استدلال امام علی (ع) با سوره قدر:

- شب قدر هر سال اتفاق می‌افتد.
- در شب قدر هر سال، امور آن سال نازل می‌شود.
- در زمان پیامبر، میزبان خود ایشان بودند.

اگر این امر استمرار دارد، بعد از پیامبر صاحب شب قدر کیست؟

امام جواد (ع) به شیعیان توصیه کرده‌اند، برای مخالفین امامت و امام زمان، با این آیه استدلال بیاورند. در اهمیت این سوره همین کافی است که بدانیم، ۱۱۵ روایت برای توضیح حقیقت آن وجود دارد.

وظایف منتظران در قرآن:

«أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ» (حدید/۱۶)

با تدبر در این آیه، متوجه می‌شویم که خطاب آیه هنگامی که می‌گوید: «آیا وقت آن نرسیده که خاشع گردید؟» ما هستیم. یعنی ما هنوز مانند همان اهل کتابی هستیم که موعود خودشان را پس زدند. باید قلب‌مان را خاشع کنیم و خدا را وارد زندگی‌مان کنیم.

انتظار، یعنی در حالت آماده باش بودن، ایستادن و به پاخاستن.

یکی از نام‌های حضرت، «قائم» است؛ یعنی امام همیشه در حالت آماده باش هستند و حتی برنامه ایشان هم آماده است؛ و این ما هستیم که در پست و مسئولیت‌مان غائبیم.

تدریس استاد اباذری

موضوع: امام مهدی در قرآن

خلاصه و چکیده مطالب ارائه شده در کلاس‌های آموزشی معارف مهدویت

تهیه شده در واحد مهدویت موسسه مضاف، مهدیاران [@Mahdian](https://www.mahdian.com)